

sætte Embedsmændene paa en overdreven ussel Værdi. Derved skal jeg blot minde om, hvad en Mand, hvis Kjendskab til disse Forhold vistnok vil blive taget for god af mine Modstandere, sagde for nogle Dage siden i denne Sal, nemlig at det var ikke noget Land i Europa, som forholdsvis lønede sine Embedsmænd saa godt som Danmark. Man har sagt, at Demokratiet vil Kunst og Videnskab tillivs. Jeg vil vise den Anledning vise hen til, hvad jeg allerede har nævnt, nemlig hvad Bondestanden har gjort for sin Oplysning. Jeg vil vise hen til de Fræmskridt, som denne Stand uafslægtigt gjør for at følge med i en Bedrift, som ikke mere er en blot mekanisk Syssel, men er bleven en Øren af Videnskab, som kræver en opmærksom Mands hele aandelige Dygtighed. Jeg vil vise hen til Udtalelser fra Udstillingen sidste Sommer som vore Haandværkere, som man dengang fandt det rigtigt, vistnok i Overensstemmelse med Sandheden, at rose for Kunstlid og Kunstfands. Men trods disse Kjendsgjerninger slutter man lige godt, at alle de Medlemmer af Samfundet, som ikke høre til de videnskabeligt dannede, ville Kunst og Videnskab tillivs. Det er en Slutning, der i logisk Rigtighed omtrent kan sættes Lighed med følgende: For at den højere sceniske Kunst kan bestaa, er Billethøveriet nødvendigt. Hvad nu Kunst og navnlig Videnskab angaar, indrømmer jeg, at Demokratiet vil paa dette Omraade en Del Forandringer. Jeg indrømmer, at det paa det lærde Skolevesens Omraade ikke tror det rigtigt til evig Tid at blive staaende ved, hvad en langt borteliggende Fortid har skabt for os; men jeg skal dog minde om, at Forandringer ere langt fra Tilintgjørelse. Jeg skal ogsaa minde om, at ikke saa blandt selve de Mænd, der ere videnskabeligt dannede, begynde kraftigt og stærkt at tage Ordet for Forandringer paa dette Omraade, og at disse Mænds Tal, efterhaanden vil blive styv, er jeg vis paa. Saa har man endelig talt om, og det er et gammelt Ord, man der har brugt, at hvis Demokratiet fik Lov til at raade i væsentlig Grad, og man ikke satte en Bom for dets Magts Udøvelse, vilde vi komme til Noget, man kalder Mæsjehæredomme, ja undertiden bruger man et endnu stærkere Udtryk, som jeg ikke her skal nævne. Men jeg vender tilbage til det Spørgsmaal: Hvorledes have nu de andre Samfundslag stillet sig til den Frihed, vi fik i 1848. Det vil vel ingen negte, at naar et Folk skal gaa over fra et Cnevoldsfongedømme til fri Selostyrelse, saa maa det være baade de højere og de lavere Lags alvorlige Pligt at gaa ind paa den Tanke og søge at virkeliggjøre den, og ikke mindst er det en Pligt for de højere Lags, som ved Dannelsen, Rundskaber og Formue udmærke sig fremfor Andene, at søge at bringe Liv ind i den nye Forsatning og at drage dem op, der ere for langt nede,

saa at Alle kunne komme med til at arbejde paa Frihedsbygningen. Man har nu i de sidste Dage hyppigt brugt det Udtryk med Haanden paa Hjertet, og jeg vil da spørge: kunne de Lags, jeg taler om, med Haanden paa Hjertet sige: Vi have fra 1848 af stræbt at bejntte vore Rundskaber og vore Dannelsen til at bringe Folket opad og til at bringe det mest Muligt ud af Friheden, eller maa disse Lags Tilfæaa, at netop fra deres Side ere Bestræbelserne gaaede i ganske modsat Retning? Eller vidner mon ikke det, der skete i 1866 om, at man er gaaet denne Vej? I Stedet for at blive Vidne til en opdragende og fremhjælpende Virksomhed fra disse Lags Sider, har man maattet lægge Mærke til, hvorledes de have fundet paa slige Udtryk som Mænd med Transtøbler, Folk fra Tørreriosen osv., men saadanne Udtryk og Alt det, der afsnytter sig dertil, er sandelig ikke skikket til at drage Folket opad og gjøre det værdigt og dygtigt til at bruge Friheden. Det var med disse forte Bemærkninger om dem, der staa høiere, og den, der staa lavere, at jeg vilde godtgjøre, at var den ene Del af Samfundet ikke modent til Friheden, saa var den anden Del det heller ikke. Den ene Del har imidlertid stræbt at gjøre sig værdigt til at bruge Friheden, og jeg skal ikke udtale nogen Dom, hvad den anden Del angaar. Naar jeg nu vender mig nærmere mod selve den Sag, hvorom det i dette Dieblif handles, saa kan jeg for den aller væsentligste Del udtale, hvad jeg havde tænkt at sige, idet den erede Drøftelse med saa stor Klarhed og Fuldstændighed har fremsat netop de Grunde, som ogsaa tvinge mig til at stemme med Finantsloven. Jeg ser, at den Soldning, som den høje Regjering indtager ligeoverfor Folkethinget og har indtaget denne Samling, er en Fortsettelse af den Bestræbelse, som skabte Forandringen i 1866. Saavidt jeg kan forstaa, saa er der ikke indtraadt nogen Rettsforhjel i den Stilling, eller nogen Forhjel i den Rettsstilling, som Landsting og Folkething havde til hinanden før 1866, men der er indtraadt en overordentlig stor Forhjel i deres Magtstilling. Jeg veed nok, at det er blevet sagt og siges med en vis Ret, at Værdien af den Rettsstilling og den Magtstilling, som man ikke har Cone til at forsvare, er en ringe Ting; alligevel er den Rettsstilling som Folkethinget har bevaaret fra før 1866, ikke uden særdeles stor Betydning. Det viser sig jo nu, at Landstingets Magtstilling ikke er tilfældelig, men at man nu fra Regjeringens Side søger at fremkalde en ny Forandring ved at faae indført den Doktrin, at begge Thing ere fuldkomne lige stillede. Det er det, der i mine Øine er det Farlige, det overordentlig Farlige, at faae det bragt til Virkelighed, thi man maa jo lægge Mærke til at det er det Samme som at sige, at saa ligger hele Folkerepresentationen i nogle saa